

Jaarverslag 2017

Kenniscentrum ondervoeding

De Stuurgroep Ondervoeding is hét multidisciplinaire kenniscentrum op het gebied van bewustwording, preventie, signalering en behandeling van ondervoeding.

We zetten ons structureel in om onze kerngebieden jaarlijks invulling te geven :

- **Kennis verbinden** van partners om zorg rond ondervoeding te optimaliseren
- **Kennis vertalen naar de praktijk** in praktische tools voor aanpak ondervoeding
- **Kennis verspreiden en implementeren** in alle sectoren middels implementatieprojecten, websites voor zorgprofessional en consument, structurele actualisering en helpdesk
- **Kennis borgen** door prestatie –indicatoren screening en behandeling ondervoeding en door ontwikkeling (structureel) ondervoedingsonderwijs in HBO en MBO

In samenwerking met professionals in zorg en welzijn, zorginstellingen, industrie, verzekeraars, overheid, consumenten en mantelzorgers.

www.stuurgroepondervoeding.nl voor zorgprofessionals en beleidsorganisaties

www.fightmalnutrition.eu Engelstalige site voor zorgprofessionals

www.goedgevoedouderworden.nl voor ouderen en mantelzorger

Kennis verbinden

De Stuurgroep Ondervoeding - in 2005 opgericht als Stichting Wie beter eet wordt sneller beter – heeft ook in 2017 relevante organisaties bij elkaar gebracht. Nu de Stuurgroep zich niet uitsluitend richt op professionals in zorg en welzijn, beleid en wetenschap maar ook op consumenten, met specifieke aandacht voor de risicogroepen van ondervoeding, en op hun mantelzorgers, zijn de contacten extra versterkt en uitgebreid met patiënten- en ouderenorganisaties, voorlichtingsinstanties en organisaties gericht op de eerste lijns zorg.

De Stuurgroep Ondervoeding heeft in 2017 frequent overleg gehad met het ministerie van VWS en met politieke partijen over invulling van activiteiten en prioriteiten aansluitend aan het beleid, zoals activiteiten gericht op thuiswonende (kwetsbare) ouderen.

In 2017 heeft de Stuurgroep deelgenomen aan:

- Taskforce Gezond eten met ouderen ingesteld door de toenmalige staatssecretarissen van de ministeries van VWS en EZK.
- De Malnutrition in the Elderly (MaNuEL) knowledge Hub voor evidence-based aanbevelingen voor het verbeteren van de zorg aan oudere mensen met (risico op) ondervoeding.
- Op uitnodiging van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) was op 26 oktober 2017 de Stuurgroep Ondervoeding aanwezig bij een openbaar rondetafelgesprek over “Ondervoeding bij ouderen”

Kennis vertalen naar de praktijk, verspreiden en implementeren

Website Stuurgroep en Helpdesk

Alle informatie, richtlijnen, presentaties en instrumenten op de website www.stuurgroepondervoeding.nl zijn vrij beschikbaar voor iedereen. Onder andere de nieuwe Stuurgroep-richtlijn voor signaleren en behandelen van ondervoeding voor zorgprofessionals is in 2017 op de website geplaatst. Deze is vrij toegankelijk en te downloaden voor iedereen.

De website www.stuurgroepondervoeding.nl richt zich op zorgprofessionals en beleidsorganisaties. Deze site is 54.000 keer bezocht in 2017.

Via de helpdesk (contactformulier) ontvangt en beantwoorden medewerkers van de Stuurgroep maandelijks zo 10-15 vragen van zorgprofessionals gerelateerd aan ondervoeding.

De Engelstalige website www.fighmalnutrition.eu is eveneens deels geactualiseerd en door 4000 bezoekers geraadpleegd.

Sectie kinderen

- In 2017 is bijgedragen aan de ontwikkeling van de richtlijn Ondergewicht door de Nederlandse Vereniging Kindergeneeskunde in samenwerking met TNO voor de Jeugdgezondheidszorg.
- Er is een folder voor ouders ontwikkeld over ondervoeding bij kinderen voor gebruik in zowel 1^e als 2^e lijn en beschikbaar gemaakt voor iedereen.
- Er is een abstract geschreven over de resultaten van de kwaliteitsindicatoren ondervoeding bij kinderen en gepresenteerd bij de internationale congressen ESPEN en ESPGHAN.
- De sectieleden van de sectie kinderen hebben bijgedragen aan de inhoud van het werkboek voeding voor zieke kinderen. De leidraad screening en behandeling van ondervoeding is in het werkboek opgenomen. Er is een mini-symposium voor zorgprofessionals georganiseerd.
- Er zijn recensies geschreven over hulpmiddelen om kinderen beter-, meer- of veelzijdiger te laten eten. Dit overzicht is geplaatst op de website om zorgprofessionals te inspireren en te ondersteunen.

Sectie volwassenen

Acties gericht op zorgprofessionals

Goed Gevoed Ouder Worden als Erkende interventie (RIVM; Loket Gezond Leven)

In 2017 is gestart met het beschrijven en onderbouwen van de interventie Goed Gevoed Ouder Worden (website goedgevoedouderworden.nl, scholing door diëtisten aan

zorgprofessionals, voorlichtingsbijeenkomst aan ouderen en mantelzorgers). Doel is om de interventie erkent te krijgen door het RIVM als goed onderbouwde interventie zodat de interventie opgenomen wordt in de database van erkende interventies van het RIVM (Loket Gezond Leven). Verwachting is dat de interventie in 2018 ingediend kan worden ter beoordeling door RIVM.

Scholing en presentaties

Projectleiders en leden van de Stuurgroep hebben ook in 2017 met grote regelmaat presentaties en workshops verzorgd op scholingen en congressen voor zorgprofessionals, zoals in 2017 voor medisch specialisten, diëtisten, verpleegkundigen en verzorgenden.

Diëtistenpool

De Stuurgroep Ondervoeding heeft ca. 45 diëtisten geselecteerd en getraind in 2017 om regionale scholingen te initiëren en te geven aan professionals, zoals wijkverpleegkundigen, verzorgenden en mantelzorgers over (voorkomen en aanpak van) ondervoeding.

Acties gericht op ouderen

www.goedgevoedouderworden.nl

- Het project **Goed Gevoed Ouder Worden** is voortgezet en loopt tot 2020. Dit project heeft zich in 2017 gericht op:
 - o Ontwikkeling en evaluatie van de website Goed Gevoed Ouder Worden. Deze website richt zich op ouderen en mantelzorgers. Op de website staat een aantal zelftesten, waarmee ouderen kunnen nagaan of ze risico lopen op ondervoeding. De website geeft bovendien informatie en advies.
- Na lancering van de website, is de website onder de aandacht gebracht via persbericht en social media. Diverse partijen hebben op hun websites de nieuwe website onder de aandacht gebracht en een link naar de website geplaatst (bijvoorbeeld Voedingscentrum, Voeding Nu, KBO-PCOB, Gezondheid Plus, Nederlandse Vereniging van Diëtisten, Zorg voor Nursing.nl en GroenKennisnet). Ook is de link naar de website Goed Gevoed Ouder Worden geplaatst op de website Thuisarts.nl. Het project en de website Goed Gevoed Ouder Worden is onder de aandacht gebracht op verschillende symposia en bijeenkomsten voor professionals en in verschillende tijdschriften, variërend van vakbladen voor verpleegkundigen, tot tijdschrift van apothek.

Goed Gevoed Ouder Worden in Friesland

Het project 'Goed Gevoed Ouder Worden in Friesland' (2016 – 2018) is een samenwerking tussen de Stuurgroep Ondervoeding, Zorgbelang Fryslân, Antonius Zorggroep, Timpaan Welzijn, Diëtisten Friesland en KBO-PCOB. Het project is gefinancierd door Stichting De Friesland. In het project is samen met Friese ouderen gewerkt aan voorlichtingsmaterialen om de bewustwording en informatievoorziening rondom goede voeding en voorkomen van ondervoeding te verbeteren.

Beschikbaar gekomen materialen zijn:

- Een flyer met de belangrijkste aandachtspunten bij goed gevoed blijven volgens Friese ouderen en mantelzorgers.
- Een brochure over Goed Gevoed Ouder Worden.
- Websitepagina's met informatie voor Friese ouderen.
- Een voorlichtingsbijeenkomst voor ouderen en mantelzorgers.
- Een scholing over ondervoeding voor zorgverleners werkzaam in de eerste lijn.

[Alle materialen zijn vrij toegankelijk via de website van de Stuurgroep, onder andere via \[www.stuurgroepondervoeding.nl/toolkit/eerstelijnszorg-thuiszorg/goedgevoedouderworden\]\(http://www.stuurgroepondervoeding.nl/toolkit/eerstelijnszorg-thuiszorg/goedgevoedouderworden\)](http://www.stuurgroepondervoeding.nl/toolkit/eerstelijnszorg-thuiszorg/goedgevoedouderworden)

Transmurale voedingszorg.

Het project '**Het Voedingspaspoort**' (2017 – heden) is een landelijk project dat wordt uitgevoerd in drie regio's in samenwerking met Stichting Rivas Zorggroep te Gorinchem, Antonius Zorggroep te Sneek en Canisius Wilhelmina Ziekenhuis, Sociaal Wijkteam Dukenburg, GGD Gelderland-Zuid, Radboudumc en Leertuin Dukenburg (Sparkcentrum HAN) te Nijmegen. Het project wordt gefinancierd door het Ministerie van VWS. Het doel is om de voedingszorg bij kwetsbare ouderen en de overdracht in transmurale zorg te optimaliseren en ondervoeding te voorkomen of te verminderen. Uitgangspunt hierbij is dat ouderen de regie houden, er rekening wordt gehouden met hun persoonlijke situaties en hulp en ondersteuning dicht bij huis worden geregeld. De georganiseerde 11 focusgroepen en 5 individuele interviews hebben geresulteerd in vijf thema's, namelijk de oorzaken van ondervoeding, preventie, signaleren, overdracht en verantwoordelijkheid. Op basis van deze thema's wordt op dit moment gewerkt aan de ontwikkeling van een persoonlijke voedingspaspoort, het optimaliseren van communicatie en proces tussen ouderen, mantelzorgers en betrokken professionals en het inzetten van de wijkverpleegkundige als spil tussen zorg en welzijn. De resultaten uit de drie regio's zullen worden gedeeld via de website van de Stuurgroep Ondervoeding www.stuugroepondervoeding.nl.

Kennis borgen

- De nieuw ontwikkelde Stuurgroep-richtlijn voor signaleren en behandelen van ondervoeding voor zorgprofessionals is in 2017 voltooid en op de website geplaatst
- Tbv het verbeteren van onderwijs over ondervoeding in opleidingen van verzorgenden en verpleegkundigen is een module ondervoeding gericht op MBO-onderwijs ontwikkeld.
- De Stuurgroep heeft ca. 45 diëtisten getraind in 2017 om scholing te geven aan professionals over ondervoeding.
- Aanvraag voor erkenning van interventie Goed Gevoed Ouder Worden is opgesteld (start in 2017) en ingediend (oktober 2018) bij Loket Gezond Leven van het RIVM
- In 2017 zijn de resultaten over het kalenderjaar 2016 van de kwaliteitsindicatoren screening en behandeling van ondervoeding bij kinderen en de indicatoren tav ondervoeding bij volwassenen uit de basisset medisch specialistische zorg van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd geanalyseerd en vertaald naar factsheets.